

Notă asupra ediției

La baza acestei prime versiuni în limba română a cărții lui Alfred Loisy *Essai historique sur le sacrifice* se află ediția *princeps* franceză „É. Nourry”, Paris, 1920 – singura, de altfel, dacă se face abstracție de aparițiile de tip anastatic puse în circulație de mari companii comerciale, în ultima vreme.

Față de aceasta, ediția românească prezintă unele diferențe, datorate în principal necesității de a limpezi conținutul informațional al notelor bibliografice redactate de autor. Acestea sînt nu de puține ori lapidare, fie dintru început, fie deoarece autorul, după ce a făcut trimiterea completă și exactă la o lucrare oarecare, utilizează mai departe un sistem propriu de abreviere a trimiterilor bibliografice. Procedeu vădește o considerabilă încredere în virtuțile unui mediu intelectual ai cărui ocupanți operează cu aceleași resurse, ușor recognoscibile, meritul fiecăruia constînd în valorificarea originală a acelora. Secundare în raport cu textul propriu-zis, notele astfel concepute ale autorului pot fi păstrate ca atare, aceasta fiind opțiunea lui Émile Nourry și, în ediția de față, a noastră. Totuși, pentru a-i înlesni cititorului de azi realizarea conexiunilor dintre cartea lui Alfred Loisy și sursele ei științifice, a fost întocmită, plecînd de la note și consultînd colecții bibliografice de specialitate, o *Bibliografie* ce completează informația privitoare la fiecare dintre lucrările citate de autorul francez.

Nu s-a putut realiza acest lucru în toate situațiile în care se fac trimiteri la operele scriitorilor antici și medievali: dacă uneori există un element ce permite identificarea ediției utilizate, alteori nu i se oferă editorului nici un temei pentru speculații rezonabile. S-au făcut însă precizări, în cadrul bibliografiei, în cazul în care respectivele opere cunosc versiuni editate în limba română (completările sînt încadrate în paranteze drepte), cu atît mai firești cînd acestea au fost utilizate în procesul traducerii.

Notele bibliografice și explicative ale autorului sînt numerotate de la 1 la 1797 (cu excepția altor trei, notate „i, ii, iii”, la *Prefața* semnată de Alfred Loisy), renunțîndu-se la modelul ediției *princeps*, unde numerotarea ține seama de limitele unei pagini. S-a procedat așa întrucît aparatul critic al prezentei ediții cuprinde și elemente paratextuale menite să clarifice și să completeze unele nume ori informații cuprinse în carte, elemente ce aparțin editorului și care sînt inserate tot în subsolul paginilor; aceste note suplimentare sînt marcate cu litere grecești, iar identificare lor se realizează în limitele unei pagini.

ADINA CHIRILĂ

Septembrie 2018